

Ve và Kiến

Ve hát ve... ve...
Suốt mùa hè
Sang mùa nổi gió bắc
Gieo neo cơn giáp hạt
Đến ruồi bọ cón con
Một miếng cũng chẳng còn
Ve đành sang hàng xóm
Kể nguồn cơn khốn đốn
Vay chị Kiến đỡ thời
Dăm ba hạt cảm hơi
Cho đến mùa nắng mới.
Ve rằng: “Chị Kiến hỡi!

Lấy danh dự nhà Ve,
Trước mùa thu, xin thế,
Vốn lời em trả đủ.”
Kiến có chút tật nhỏ
Là ghét chuyện cho vay
Ve hỏi, Kiến đáp ngay:
“Nắng ráo làm chi hả?”
- Đêm ngày em hát ọ
Hắn chị cũng lượng tình.
- Xưa cô hát? Hoan ghênh!
Giờ mùa đi coi thử!

NGUYỄN ĐÌNH dịch

Quạ và Cáo

Thầy Quạ đậu trên cây,
Mỏ ngậm miếng pho mát
Thầy Cáo thấy thơm ngát
Bèn lại tán thê này:
“Kính chào tôn ông Quạ
Khôi ngô và phong nhã.
Tôi trông đẹp nhất ngài!
Lại đâu dám nói sai!
Nếu giọng ngài bẻ bai
Như lông ngài hào nhoáng.
Thì ngài quả xứng đáng
Là chúa Phượng lâm sơn.”
Quạ nghe nói sướng rơn,
Muốn tỏ mình tốt giọng,

Mở toang cái mỏ rộng,
Để rơi quách miếng môi.
Cáo cuỗm phắt, ngỏ lời:
“Thưa tôn ông quý hóa.
Xin điều này ghi dạ:
Phàm kẻ nịnh hót xằng
Chỉ sống bám vào thằng
Cả nghe lời tán tỉnh.
Bài học này, tôi tính,
Đổi pho mát còn hơi.”
Quạ xấu hổ điếng người,
Quyết thê - nhưng muộn quá -
Từ nay không hớ nữa.

TÚ MỠ dịch

Ếch muốn to bằng Bò

Ếch kia nom thấy chú Bò,
Trước con mắt Ếch, Bò to kếch xù.
Cái thân Ếch bé như quả trứng
Lại muốn trương cho xứng với Bò.
Cố phình, cố phệnh cho to
Phình xong, bảo bạn: “Thử so xem nào:
Đã to chưa? Nói tao nghe thử,
Bằng Bò chưa? Đã đủ hay chưa?”
“Cóc bằng!” Tiếng chị em thưa.
Ếch ta lại cố: “Đấy! Vừa bằng chăng?”
Chị em bảo: “Khó bằng Bò được!”
Ếch lại rằng: “Đến lúc bằng đây!”
Chị em cứ bảo: “Này! Này!
Còn thua xa lắm, sức mà đừng mong!”

Cái con vật gầy nhong lại cố
Phình, phình thêm đến... vỡ bụng kênh!

Ngẫm trong thế sự chúng mình
Đại như cái Ếch thật tình thiếu đầu!
Trưởng giả muốn ra màu vương giả,
Học công khanh xây cả đền đài,
Tiểu vương đặt sứ cho oai,
Tước hầu cũng muốn lắm trai thị đồng⁽¹⁾.

NGUYỄN ĐÌNH dịch

(1) Thanh thiếu niên quý tộc được kén vào nhà các bậc vương, công để hầu cận và học phép tắc của các gia đình giàu sang. (Chú thích trong sách của Dịch giả, các chú thích khác cũng ghi rõ).

Hai con la

Hai con la nọ
Cùng đi một đàng
Con chở tiền thuế muối
Con tải lúa mạch xoàng.
Con chở bạc nghìn ngang khoe mẽ,
Không muốn ai chia sẻ chút nào,
Dương dương cất vó rở cao
Tiếng reo xồn xoảng oai sao nhạc vàng,
Bỗng gặp cướp chặn đàng đoạt của,
Xúm vào la chở thuế, ra tay,
Giật hàm thiếc, tóm cổ ngay,
La càn chống cự, càn dầy nhát đâm.
Hắn rên rỉ, than thân lận đận:
“Loại bống này dành phận ta chăng?”

Bạn kia thoát nạn dễ dàng
Ta thì ngã gục, chết oan thế này!”
La kia nói: “Mới hay sự thế:
Trọng trách đương hồ dễ tốt đâu!
Anh, tôi mà cảnh như nhau
Giúp ông làm bột vạ đâu đến mình!”

NGUYỄN ĐÌNH dịch

Chó sói và chó nhà

Da bọc xương, Sói kia xơ xác
Bởi chó nhà canh gác ngày đêm.
Sói gặp một chú... đáng thèm!
Béo tròn, lảng lẩy mà xem lạc đường
Sói định thộp xé toang tại trận,
Lại e không đồng lạng đồng cân.
Chó nhà đâu kém vóc lừng,
Thừa hơi kháng cự, khó chùng ăn thua!
Sói đành phải lân la xử nhũn,
Gạ chuyện nhau, tán tụng hết lời,
Khen chó béo tốt tuyệt vời,
Chó rằng: “Muốn béo như tôi, tùy ngài.
Thích sướng, hãy bỏ nơi rừng rú,
Họ nhà ngài trong đó xác xơ,
Thân tàn ma dại vật vờ

Đói meo, kiếp ấy chỉ chờ nhân răng!
Sống bấp bênh, miếng ăn miếng tội,
Kiếm cái nhai, đầu mũi đao gươm
Sao bằng có sẵn thịt cơm?
Theo tôi, đời sống sẽ sướng hơn nhiều!”
Sói hỏi: “Phải làm điều gì nhỉ?”
Chó rằng: “Ờ! Việc nhẹ như không
Đuổi phường bị gậy xin rong,
Hằng ngày nịnh chủ, chiều lòng gia đình.
Và chỉ bấy công lênh cũng đủ
Hưởng món thừa trăm thứ ngọt ngon,
Xương chim béo, xương gà non...
Chủ còn ve vuốt sớm hôm ân cần.”
Sói nghe thấy sướng rơn cái dạ
Lòng mừng thâm, lệ đã rưng rưng.
Bước đi theo chó, nửa chùng
Chợt nhìn cổ chó một vùng trụi lông.
Hỏi: “Gì thế?”
Đáp: “Không gì cả!”